

Šlancarová, Věra

Úvod

In: Šlancarová, Věra. *Středověký šperk : archeologické nálezy z jižní Moravy*. Vydání první Brno: Masarykova univerzita, 2018, pp. 9-11

ISBN 978-80-210-9020-0; ISBN 978-80-210-9021-7 (online : pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/138538>

Access Date: 20. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

prof. PhDr. Zdeňku Měřínskému, CSc.,
in memoriam

0 ÚVOD

Fenomén zdobení lidského těla provází člověka od jeho počátků až do dneška. Vyvíjel se v závislosti na estetickém cítění doby, tradicích a společenských zvycích a v neposlední řadě i na materiálních možnostech společnosti. Vývoj šperku byl v řadě případů ovlivněn náboženskými a politickými vlivy, které předmět obohacovaly o další funkce. Šperky hrály významnou úlohu v životě středověkého člověka. Podobně jako dnes byly častými dary, druhem sběratelské vášně či zálibou v esteticky krásných věcech, primárně sloužily jako prostředek zdobení lidského těla, ale také k hromadění majetku.

Těžištěm této monografie se stal středověký šperk z archeologických nálezů uložených v depozitářích muzeí, galerií a archeologických institucí na jižní Moravě. Monografie tak reaguje na absenci souhrnného publikování tohoto druhu materiálu, který je zpracováván jen okrajově, často jako pouhý výčet v textu, bez obrazových a dalších dokumentačních příloh. V analytické části knihy jsou šperky zhodnoceny z hlediska typologie a morfologie, včetně komparace s nálezů z jiných lokalit, a jsou zasazeny do dobového kontextu ve smyslu funkčním, estetickým i symbolickým. Neméně důležitou součástí publikace je Katalog nálezů, jehož plné znění je dostupné elektronicky v Digitální knihovně FF MU.

Poděkování

Při této příležitosti bych chtěla poděkovat za podporu a cenné rady prof. PhDr. Zdeňku Měřínskému, CSc. († 2016), doc. PhDr. Michalu Slivkovi, CSc., z Univerzity Komenského v Bratislavě, PhDr. Pavlu Šlězaroovi, Ph.D., z Univerzity Palackého v Olomouci a dalším pracovníkům z Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně (dále jen ÚAM FF MU v Brně), Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně; Katedry

archeologie Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě; Archivu hlavního města Prahy; Centra medievistických studií Praha a Vojenského historického ústavu.

Za zpřístupnění sbírek a pomoc při mé badatelské činnosti bych ráda poděkovala zaměstnancům těchto institucí: Archeologický ústav Akademie věd České republiky, Brno, v.v.i. (dále jen AÚ AV ČR); Archaia Brno, z.ú., Moravské zemské muzeum Brno, Muzeum města Brna, Moravská galerie v Brně; Městské muzeum Bystřice nad Perštejnem; Masarykovo muzeum v Hodoníně; Muzeum Vysočiny Jihlava, Muzeum Kroměřížska, Regionální muzeum Mikulov, Městské muzeum a galerie Moravský Krumlov, Muzeum Prostějovska v Prostějově, Muzeum Komenského v Přerově, Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, Muzeum Jana Amose Komenského Uherský Brod, Muzeum Vyškovska; Jihomoravské muzeum ve Znojmě; Ostravské muzeum; Vlastivědné muzeum v Olomouci; Národní památkový ústav (dále jen NPÚ), Územní odborné pracoviště v Olomouci, NPÚ, Územní odborné pracoviště v Ostravě; Národní muzeum Praha; Uměleckoprůmyslové muzeum Praha, Muzeum Blansko; Muzeum Boskovicka, Muzeum v Bruntále; Muzeum obce Kobylí, Muzeum Polná, Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, Muzeum a galerie Hustopeče, Městské muzeum a galerie Holešov; Městské Vrbasovo muzeum Ždánice; Vlastivědné muzeum v Šumperku, Městské kulturní středisko Kojetín – Městské muzeum, Městské kulturní středisko Kojetín – Městské muzeum, Muzeum Novojičínska; Muzeum Bojkovska, Diecézní muzeum Brno, Městské muzeum a galerie Břeclav, Muzeum Těšínska, Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně; Muzeum Brněnska; Městské muzeum Brumov-Bylnice, Městské muzeum Hradec nad Moravicí, Městské muzeum a galerie v Hranicích, Muzeum Kořenec; Městské muzeum Slavičín; Zámek Slavkov; Městské muzeum Strážnice; Zámecké muzeum Tovačov; Městské muzeum Valašské Klobouky, Muzeum Velké Meziříčí; Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně; Farní muzeum Zábřeh; Obuvnické muzeum Zlín, Hrad Roštejn; Hrad Sovinec; Muzeum ve Frenštátě pod Radhoštěm; Zámek Chropyně a Památník Emila Filly; Městské muzeum Jevíčko; Regionální muzeum v Kopřivnici; Zámecké muzeum Kravaře ve Slezsku; Městské muzeum Litovel; Zámek Moravská Třebová; Zámek Náměšť na Hané; Muzeum Napajedla; Památník města Velké Opatovice; Lašské muzeum a galerie Sedliště; Muzeum perleťářství a tradičního bydlení Senetářov; Skalické muzeum; Městské muzeum a galerie Svitavy; Muzeum Šumice; Vlastivědné muzeum města Velké Bílovice; Městské muzeum ve Velké Bíteši; Městské hornické muzeum Zlaté Hory; Regionální muzeum Žďár nad Sázavou.

Za poskytnutí obrazových materiálů bych chtěla poděkovat těmto institucím: Arcibiskupství olomoucké, Archaia Brno z. ú., AÚ AV ČR, Archiv města Brna, Bayerische Schösserverwaltung München, Cisterciácké opatství Vyšší Brod,

Franziskanerkloster Wien, Germanisches Nationalmuseum Nürnberg, Jihomoravské muzeum ve Znojmě, Kunsthistorisches Museum Wien, Magyar Nemzeti Múzeum Budapest, Městské muzeum a Galerie Knížecí dům Moravský Krumlov, Městské muzeum Bystřice nad Pernštejnem, Městské muzeum Týn nad Vltavou, Moravská galerie v Brně, Moravské zemské muzeum Brno, Musée du Louvre Paris, Museum Mayer van der Bergh Antwerpen, Muzejní a vlastivědná společnost Brno, Muzeum Cheb, Muzeum Kroměřížska, Muzeum města Brna, Muzeum Mladoboleslava, Muzeum Prostějovska v Prostějově, Muzeum umění Olomouc, Muzeum Vysočiny Jihlava, Muzeum Vyškovska, Národní galerie v Praze, Národní knihovna České republiky, NPÚ, Územní odborné pracoviště v Praze, NPÚ, Územní památková správa v Kroměříži, Státní hrad Šternberk, NPÚ, Územní památková správa v Praze, Státní hrad Karlštejn, NPÚ, Územní památková správa v Praze, Státní zámek Březnice, Regionální muzeum v Mikulově, Rijksmuseum van Oudheden Leiden, Římskokatolická farnost u kostela sv. Jakuba v Brně, ÚAM FF MU, Západočeská galerie v Plzni. Mé díky za laskavé poskytnutí obrazových materiálů patří také: PhDr. Ludvíku Belcredimu, PhDr. Jiřímu Doleželovi, Mgr. Art. Ivanu Havasimu, PhDr. Zdeňce Měchurové, prof. PhDr. Zdeňku Měřínskému, CSc., PhDr. Rudolfu Procházkovi, CSc., doc. PhDr. Michalu Slivkovi, CSc., prof. PhDr. Josefu Ungrovi, CSc., Mgr. Antonínu Zůbkovi, Ph.D.

